FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT ANTONIO LA PERGOLA

fremsat den 14. december 1999 *

I — Den beslutning, som danner grundlag for nærværende annullationssøgsmål

1. Ved sag anlagt den 8. september 1998 har Den Franske Republik nedlagt påstand om delvis annullation af Kommissionens beslutning 1999/133/EF af 10. juni 1998 om statsstøtte til Coopérative d'exportation du livre français (CELF) [1] (herefter »beslutningen«). Ifølge beslutningen udgør støtten til CELF til ekspedition af små ordrer på franskprogede bøger statsstøtte efter EF-traktatens artikel 92, stk. 1 (efter ændring nu artikel 87, stk. 1, EF). Selv om støtten var *ydet ulovligt* — da de franske myndigheder ikke forudgående havde anmeldt den i henhold til traktatens artikel 93, stk. 3 — fastslog Kommissionen, at den opfyldte betingelserne for undtagelsen i henhold til traktatens artikel 92, stk. 3, litra d), og derfor var *forenelig med fællesmarkedet* [2].

* Originalsprog: italiensk.

1 — EFT 1999 L 44, s. 37. Beslutningen blev vedtaget efter en delvis annullation — i henhold til dom af 18.9.1995 afsagt af Retten i Første Instans i sag T-49/93, SIDE mod Kommissionen, Sml. II, s. 2501 — af Kommissionens beslutning af 18.5.1993, hvorved støtte, som den franske stat havde ydet eksportører af franske bøger, blev erklæret forenelig med fællesmarkedet (EFT C 174, s. 6, herefter »beslutningen af 1993«). Beslutningen af 1993 blev annulleret på grund af tilsidesættelse af væsentlige formforskrifter, *i det omfang den vedrørte den støtte, der som kompensation for de øgede omkostninger ved at effektuere små ordrer på bøger på fransk afgivet af boghandlere i udlandet udelukkende er ydet til CELF*. De øvrige anbringender til støtte for påstanden om annullation, som var fremført af Société internationale de diffusion et d'édition (SIDE), en konkurrent til CELF, blev derimod forkastet (jf. fodnote 13). Retten fastslog særligt, at Kommissionen, inden den vedtog den anfægtede beslutning, burde have indledt den kontradiktoriske procedure efter EF-traktatens artikel 93, stk. 2 (nu artikel 88, stk. 2, EF), for at indhente alle nødvendige oplysninger med henblik på at kontrollere rigtigheden af sin vurdering af støtteforanstaltningens forenelighed med fællesmarkedet. Ifølge Retten var der rent faktisk vanskeligheder forbundet med denne vurdering under de i sagen foreliggende omstændigheder, hvor Kommissionen agtede at lægge den særlige konkurrencesituation på bogmarkedet til grund for godkendelsen af den omhandlede støtte (jf. præmis 67-76). Den 30.7.1996 besluttede Kommissionen at indlede proceduren efter traktatens artikel 93, stk. 2, vedrørende den omtvistede støtte.

2 — Som det fremgår af beslutningen (afsnit V og VI), er CELF et kooperativt aktieselskab, der er oprettet i 1977, og som har til formål »direkte at modtage ordrer på bøger, brochurer og andre kommunikationsbærende medier til udlandet og de oversøiske territorier og departementer og mere generelt at varetage samtlige opgaver med henblik på at udvikle fransk kulturfremme verden over ved hjælp af ovennævnte midler«. De 101 deltagere i CELF er for størstedelens vedkommende forlag i Frankrig, men alle erhvervsdrivende, der beskæftiger sig med udgivelse eller distribution af bøger på fransk, har adgang til at deltage i samvirket, uanset hvor de har hjemsted. CELF driver primært handel med bøger til lande og områder, der ikke er fransktalende, idet denne virksomhed i de fransktalende områder, særligt Belgien, Canada og Schweiz, drives gennem forlagenes distributionsnet. Den driftsstøtte, Ministeriet for Kultur og Fransk Sprog (herefter »ministeriet«), har ydet CELF siden 1980, gør det muligt at imødekomme en efterspørgsel, der på grund af de store forsendelsesomkostninger og den samlede værdi af de pågældende ordrer ikke af forlagene eller de tilknyttede distributører anses for at være rentabel. I praksis fungerer støtteforanstaltningen på følgende måde: De boghandlere, der har brug for et beskedent antal værker udgivet af forskellige forlag, afgiver deres ordrer til CELF, som derefter optræder som eksportagent. Støtten har det særlige formål at gøre det muligt at effektuere ordrer på under 500 FRF (eksklusive forsendelsesomkostninger), som anses for at ligge under break even-punktet. En fjerdedel af den støtte, der er bevilget det foregående år, udbetales ved årets begyndelse, og restbeløbet udbetales i efteråret, efter at de offentlige myndigheder har gennemgået CELF's virksomhedprognoser og handelsstrømmene i den første del af regnskabsåret. Senest tre måneder efter regnskabsårets udløb skal der over for ministeriet fremlægges en rapport om anvendelsen af støtten med en oversigt over dokumentation herfor. Støtten er budgetteret til 2 mio. FRF om året. Hvis beløbet imidlertid ikke bruges fuldt ud, vil restbeløbet blive fratrukket i den støtte, der ydes for det følgende år. Støtten beløb sig i 1990 til 2 mio. FRF, i 1991 til 2,4 mio. FRF, i 1992 til 2,7 mio. FRF og i 1993 til 2,5 mio. FRF. I perioden 1994-1996 beløb den årlige støtte sig til ca. 2 mio. FRF. Da antallet af små ordrer imidlertid i 1996 var noget lavere, modtog CELF kun 1,6 mio. FRF i 1997. I 1994 udstedte CELF 9 725 fakturaer vedrørende små ordrer (hvilket udgjorde 47% af CELF's samlede antal fakturaer, nemlig 20 672). Omsætningen for fakturaer på under eller lig med 500 FRF beløb sig til 2,28 mio. FRF, hvilket imidlertid kun udgjorde 4,83% af CELF's samlede omsætning. Samme år anslås tabet pr. bog bestilt ved en lille ordre — beregnet på grundlag af forskellen mellem de samlede omkostninger og indtægterne — til 79,4 FRF, med et gennemsnitligt tab pr. ordre på 203,2 FRF.

2. Den Franske Republik anfægter kun den pågældende foranstaltning, i det omfang Kommissionen vurderede, at bestemmelsen i EF-traktatens artikel 90, stk. 2 (nu artikel 86, stk. 2, EF), ikke finder anvendelse i den foreliggende sag. Den nævnte bestemmelse har følgende ordlyd: »Virksomheder, der har fået overdraget at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse ... er underkastet denne traktats bestemmelser, navnlig konkurrencereglerne [EF-traktatens artikel 85-94 (nu artikel 81 EF - 89 EF) [3]], i det omfang anvendelsen af disse bestemmelser ikke retligt eller faktisk hindrer opfyldelsen af de særlige opgaver, som er betroet dem. Udviklingen af samhandelen må ikke påvirkes i et sådant omfang, at det strider mod Fællesskabets interesse.«

3. Under den administrative procedure for Kommissionen gjorde Den Franske Republik gældende, at ekspeditionen af små ordrer på bøger fra boghandlere i udlandet skulle betragtes som en tjeneste af almindelig økonomisk interesse, som ingen anden virksomhed end CELF ville påtage sig. Ydelsen af tilskud som kompensation for tab i forbindelse med ekspedition af ikke-rentable ordrer — hvis anvendelse kontrolleres efterfølgende, således at ikke-anvendt støtte fratrækkes den planlagte støtte for det efterfølgende år (jf. fodnote 2) — var således nødvendig og stod i et rimeligt forhold til ydelsen af en offentlig servicevirksomhed. Den pågældende tjeneste havde til formål at fremme udbredelsen af franskprogede værker og konsolidere distributionsnettet for boghandlere, som sælger sådanne værker til udlandet. Ifølge de franske myndigheder kunne den omtvistede foranstaltning derfor ikke anses for at udgøre statsstøtte og burde omfattes af undtagelsesbestemmelsen i traktatens artikel 90, stk. 2, i lighed med den undtagelsesordning for lokalskat, der blev indrømmet det franske postvæsen (jf. afsnit VIII i beslutningen) [4].

4. Under henvisning til Domstolens praksis i sagen Banco Exterior de España [5] besluttede Kommissionen, at der ikke var grundlag for at foretage en vurdering af CELF's støttede aktiviteter i lyset af artikel 90, stk. 2, da anvendelsen af traktatens artikel 92 i det foreliggende tilfælde havde til følge, at den pågældende foranstaltning, selv om den blev betragtet som statsstøtte, var forenelig med fællesmarkedet, for så vidt som den i) havde til formål at fremme kulturen og bevarelsen af kulturarven og ii)

3 — EF-traktatens artikel 87, 89 og 92 er blevet ændret. EF-traktatens artikel 91 blev ophævet ved Amsterdam-traktaten.

4 — Jf. Kommissionens beslutning af 8.2.1995 om en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 93 (statsstøtte NN 135/92, det franske postvæsens konkurrencebaserede aktiviteter, EFT 1995 C 262, s. 11). Jf. fodnote 16 og 17 og den dertil knyttede del af teksten.

5 — Dom af 15.3.1994, sag C-387/92, Sml. I, s. 877.

ikke kunne formodes at ændre samhandels- og konkurrencevilkårene i Fællesskabet i et omfang, der strider mod de fælles interesser. Anvendelsen af artikel 92 kunne derfor ikke forhindre CELF i at ekspedere små ordrer, hvortil der ydes statsstøtte. Kommissionen gjorde videre gældende, at betingelsen om, at der skulle foreligge en *opgave* af almindelig økonomisk interesse [6], som var overdraget ved en retsakt udstedt af en offentlig myndighed, ikke var opfyldt i CELF's tilfælde, da den franske regering ikke havde godtgjort, at ekspeditionen af små ordrer af bøger på fransk var baseret på en lov eller administrativ forskrift. Dekretet af 9. maj 1995 om de relevante myndigheders opgaver i forbindelse med bøger og trykt materiale og gennemførelsesdekreterne for finanslovene for så vidt angår bevillinger til Kulturministeriet, som de franske myndigheder har påberåbt sig, vedrører ifølge beslutningen bogsektoren generelt og henviser ikke specielt til CELF, som således heller ikke udtrykkeligt er omfattet af den. Endelig konstaterede Kommissionen, at de franske myndigheders argumentation til støtte for, at artikel 90, stk. 2, skulle kunne finde anvendelse på CELF, var selvmodsigende. Således påstår den franske regering ifølge Kommissionen, at den omtvistede støttemekanisme også er åben for andre erhvervsdrivende og ikke kun for CELF, samtidig med at støtten kun ydes til CELF, da denne virksomhed udfører en opgave af almindelig økonomisk interesse, som kun den vil påtage sig.

II — Parternes anbringender og argumenter

Formaliteten

5. Ifølge Den Franske Republik beror dens retlige interesse i søgsmålet på, at, såfremt Domstolen fastslår, at den del af beslutningen, hvori det fastslås, at traktatens artikel 90, stk. 2, er erklæret uanvendelig på den pågældende sag, er gyldig, vil ikke alene CELF blive nødt til at tilbagebetale den støtte, den franske regering uden forudgående anmeldelse til Kommissionen har udbetalt i næsten 20 år, der vil også kunne fastslås, at den franske stat har pådraget sig et økonomisk ansvar for eventuelle tab, der er forvoldt tredjemand

6 — Jf. dom af 27.3.1974, sag 127/73, BRT, Sml. s. 313, præmis 20, og af 11.4.1989, sag 66/86, Ahmed Saeed Flugreisen og Silver Line Reisebüro, Sml. s. 803, præmis 55. Den retsakt, hvorved en offentlig myndighed overdrager en virksomhed at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, kan ligeledes bestå i en offentligretlig koncession (jf. dom af 23.10.1997, sag C-159/94, Kommissionen mod Frankrig, Sml. I, s. 5815, præmis 66).

som følge af tilsidesættelsen af traktatens artikel 93, stk. 3[7]. Hvis Domstolen derimod tager de anbringender, der er fremført i søgsmålet, til følge, skal Kommissionen anvende undtagelsesbestemmelsen i artikel 90, stk. 2, på den omtvistede støtte, og dermed skal de franske myndigheders gennemførelse af foranstaltningen, før der endeligt er truffet afgørelse om godkendelse, anses for fuldt lovlig.

konstatering, i realiteten blot en endelig konstatering i en tidligere retsakt og bør derfor ifølge Domstolens praksis betragtes som en retsakt, der ikke kan anfægtes. I øvrigt forekommer udpegningen af de forhold i beslutningens dispositive del, som sagsøgeren har anfægtet, alt andet end enkel.

Realiteten

6. *Kommissionen* har gjort gældende, at sagen ikke kan antages til realitetsbehandling. Rettens dom i sagen SIDE mod Kommissionen (jf. fodnote 1), blev ikke appelleret til Domstolen, hvorfor den i beslutningen af 1993 indeholdte kvalifikation af den omtvistede foranstaltning som »statsstøtte« og endda (underforstået) som »ulovlig støtte«, for så vidt som den blev indført uden forudgående anmeldelse, ifølge Kommissionen er blevet endelig. Den anfægtede beslutning bekræftes således, for så vidt som den vedrører denne

7. Den Franske Republik har til støtte for sin påstand om annullation fremført tre anbringender, hvoraf de to (det ene principalt og det andet subsidiært) vedrører en tilsidesættelse af traktaten og det tredje en faktisk vildfarelse i forbindelse med overdragelsen til CELF af en opgave af almindelig økonomisk interesse.

8. Som tidligere anført (jf. punkt 2) har sagsøgeren principalt anfægtet den del af beslutningen, hvori Kommissionen fastslog, at anvendelsen af bestemmelserne om kontrol med statsstøtte på den anfægtede foranstaltning, i lyset af Kommissionens endelige konstatering af støttens foreneelighed med fællesmarkedet, ikke »retligt eller faktisk hindrer« CELF i at ekspedere små ordrer, og at det derfor var ufornødent yderligere at bedømme CELF's støttede aktiviteter i lyset af artikel 90, stk. 2 (jf. punkt 4). Kommissionen har ifølge sagsøgeren med denne udtalelse foretaget en

7 — Det bemærkes, at hvis medlemsstaternes myndigheder tilsidesætter den forpligtelse, der pålægges dem i henhold til traktatens artikel 93, stk. 3, sidste punktum, har det ifølge Domstolens praksis, betydning for gyldigheden af retsakter udstedt til gennemførelse af støtteforanstaltninger. Kommissionens endelige beslutning, hvori foranstaltningerne erklæres forenelige med fællesmarkedet, kan således ikke indebære, at ugyldige retsakter efterfølgende lovliggøres, da der i modsat fald ville blive gjort indgreb i denne bestemmelses direkte virkning og ske en tilsidesættelse af borgernes interesse, som de nationale domstole har til opgave at værne om ved at sikre, at »der drages alle konsekvenser heraf i henhold til national ret, såvel med hensyn til gyldigheden af de nævnte retsakter som med hensyn til tilbagesøgning af den finansielle støtte, der er tildelt i strid med den omhandlede traktatbestemmelse eller i givet fald i strid med foreløbige forholdsregler«. Domstolen har fastslået, at »enhver anden fortolkning vil tilskynde den pågældende medlemsstat til at sætte sig ud over bestemmelserne i artikel 93, stk. 3, sidste punktum, og vil medføre, at bestemmelsen mister sin tilsigtede virkning« (jf. dom af 21.11.1991, sag C-354/90, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires og Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, Sml. I, s. 5505, præmis 16 og 17).

fejlagtig anvendelse af traktatens artikel 90, stk. 2, og artikel 92, stk. 3.

9. Ifølge Den Franske Republik har sagsøgte særligt begået en retlig fejl ved på en ny støtteordning at anvende de principper vedrørende eksisterende støtteordninger, der er fastlagt i Domstolens praksis, og ved at se bort fra den afgørende forskel mellem de to kategorier af foranstaltninger, som ifølge Domstolen også finder anvendelse ved statsstøtte til virksomheder, der omfattes af undtagelsesbestemmelsen i artikel 90, stk. 2 [8]. Det fastslås i Banco Exterior de España-dommen, som Kommissionen har påberåbt sig, at eftersom en *eksisterende* støtteordning — som den i nærværende sag omhandlede — kan gennemføres, så længe Kommissionen ikke har fastslået, at den er uforenelig med fællesmarkedet, og indtil Kommissionen har konstateret dette, »er det således ikke nødvendigt at undersøge, om og i hvilket omfang en sådan støtte i medfør af traktatens artikel 90, stk. 2, kan falde uden for forbuddet i artikel 92« [9]. Efter sagsøgerens opfattelse gælder der et andet princip for en ny støtteordning. Selv om en sådan foranstaltning generelt ikke kan iværksættes, før Kommissionens undersøgelsesprocedure har ført til en endelig beslutning om forenelighed med fællesmarkedet, kan denne standstill-forpligtelse (foreløbig udsættelse af iværksættelsen af støtteforanstaltningen) fraviges netop i et tilfælde, hvor alle betingelserne for anvendelse af undtagelsesbestemmelsen i traktatens artikel 90, stk. 2, er opfyldt.

10. Sagsøgeren har præciseret, at for det tilfælde, at artikel 90, stk. 2, finder anvendelse, er det muligt, ikke så meget at fravige forpligtelsen til forudgående anmeldelse, som ikke ses at kunne hindre CELF i at udføre den særlige opgave, CELF har fået overdraget, men derimod at fravige den ovennævnte standstill-forpligtelse. En udsættelse af iværksættelsen af støtteforanstaltningen under Kommissionens undersøgelsesprocedure ville således være uforenelig med den omtvistede støttes særlige beskaffenhed, for så vidt som støtten har til formål at sikre udførelsen af en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse, der består i ekspedition af små ordrer på franskprogede bøger, under forhold, der er kendetegnet ved kontinuitet og tilpasningsevne. Hvis de franske myndigheder eksempelvis skulle have udsat udbetalingen af den omtvistede støtte umiddelbart efter, at Retten havde afsagt dom i sagen SIDE mod Kommissionen, og indtil Kommissionen havde truffet endelig afgørelse, ville det have medført en næsten tre år lang afbrydelse i udførelsen af den offentlige serviceopgave, CELF har fået overdraget. Den franske regering har i den forbindelse påpeget, at den af Domstolen udviklede Lorenz-doktrin — ifølge hvilken en medlemsstat kan iværksætte den planlagte støtteordning efter udløbet af den periode, der er fastsat til en *forudgående* vurdering af

8 — Jf. Banco Exterior de España-dommen, nævnt i fodnote 5, præmis 18.

9 — Dommens præmis 20 og 21.

projektet, og som højst må være to måneder [10] — i praksis kun undtagelsesvis finder anvendelse, eftersom undersøgelsesprocedurernes stigende kompleksitet meget ofte gør det nødvendigt at indlede den kontradiktoriske fase i henhold til traktatens artikel 93, stk. 2, for hvilken der ikke er fastsat en øvre frist [11]. Hvis eventuelle klagere eller andre berørte tredjemænd deltager i den kontradiktoriske procedure, medfører det uundgåeligt en forlængelse af undersøgelsens varighed.

11. Subsidiært har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen ved i beslutningen at hævde, at de franske myndigheder ikke har fremlagt bevis for, at CELF har fået i opdrag at udføre den offentlige serviceopgave, som består i at ekspedere små ordrer på franskprogede bøger (jf. punkt 4), har svævet i en faktisk vildfarelse (første subsidiære anbringende). Kommissionen påstås således at have lagt irrelevante generelle kriterier til grund, selv om den har haft adgang til de relevante dokumenter, der udgøres af offentligretlige kontrakter (overenskomster), som er indgået mellem ministeriet og CELF, og som de franske myndigheder behørigt havde fremsendt under undersøgelsesproceduren vedrørende den omtvistede støtte.

12. Endelig har Kommissionen ifølge Den Franske Republik foretaget en urigtig anvendelse af traktatens artikel 90, stk. 2. Regeringen har anfægtet den del af beslutningen, hvori det hævdes, at der er årsagssammenhæng mellem ydelsen af den omtvistede støtte og udførelsen af offentlige serviceopgaver, som ingen anden erhvervsdrivende ville påtage sig med henvisning til, at den logisk set er uforenelig med udtalelsen om, at den pågældende støttemekanisme var åben for andre virksomheder end CELF (jf. punkt 4). Den betingelse om en monopolstilling hos den virksomhed, som har fået overdraget at udføre en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse, og som Kommissionen har anvendt i den foreliggende sag, er ifølge sagsøgeren i strid med såvel ordlyden som den i retspraksis fastlagte fortolkning af ovennævnte artikel 90, stk. 2 (andet subsidiære anbringende).

13. Som subsidiært anbringende til påstanden om, at sagen ikke kan antages til realitetsbehandling, bestrider Kommissionen, at beslutningen er behæftet med de af

10 — Jf. dom af 11.12.1973, sag 120/73, Lorenz, Sml. s. 1471, præmis 4. Jf. tillige bl.a. kendelse af 20.9.1983, sag 171/83 R, Kommissionen mod Frankrig, Sml. s. 2621, præmis 13, og dom af 17.6.1999, sag C-295/97, Piaggio, Sml. I, s. 3735, præmis 49. I den her nævnte retspraksis er det fastslået, at det af hensyn til retssikkerheden er påkrævet, at medlemsstaten, hvis fristen for den foreløbige undersøgelse er udløbet, underretter Kommissionen, før den iværksætter de påtænkte foranstaltninger, hvilket har til følge, at den således iværksatte støtteforanstaltning er omfattet af bestemmelserne om eksisterende støtte.

11 — Det anses for et almindeligt fællesskabsretligt princip, at Kommissionen handler inden for en rimelig frist, når den træffer en afgørelse, som sætter punktum for en administrativ procedure inden for konkurrencepolitikken, hvis varighed vurderes ud fra hver enkelt sag, herunder navnlig den sammenhæng, hvori sagen indgår, de forskellige led i den administrative procedure, parternes adfærd under sagens behandling, sagens kompleksitet og dens betydning for de involverede parter (jf. dom af 22.10.1997, forenede sager T-213/95 og T-18/96, SCK og FNK mod Kommissionen, Sml. II, s. 1739, præmis 56 og 57, og mutatis mutandis, dom af 24.11.1987, sag 223/85, RSV mod Kommissionen, Sml. s. 4617, præmis 12-17). Det bemærkes, at i overensstemmelse med artikel 7, stk. 6 og 7, i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22.3.1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af EF-traktatens artikel 93 (EFT L 83, s. 1) bestræber Kommissionen sig så vidt muligt på at vedtage en beslutning inden for en periode på 18 måneder fra indledningen af proceduren (fristen kan forlænges efter aftale mellem Kommissionen og den pågældende medlemsstat). I modsat fald vedtager Kommissionen, hvis den pågældende medlemsstat anmoder herom, en beslutning inden for to måneder på grundlag af de oplysninger, som den har til sin rådighed. Hvis de meddelte oplysninger ikke er tilstrækkelige til at godtgøre, at støtten er forenelig med fællesmarkedet, vedtager Kommissionen eventuelt en negativ beslutning. Forordningen trådte i kraft den 16.4.1999 (jf. artikel 30).

sagsøgeren påstående fejl (jf. punkt 17 og 18). Kommissionen har desuden nedlagt påstand om afvisning af den franske regerings subsidiære anbringende, der vedrører vurderinger, som er uden indflydelse på den begrundelse, på grundlag af hvilken Kommissionen nåede til det resultat, at den ikke fandt det nødvendigt at undersøge om, og for hvilke tidsrum, støtten til CELF kunne falde uden for bestemmelserne om kontrol med statsstøtte i henhold til traktatens artikel 90, stk. 2 [12].

III — Retlig bedømmelse

Formaliteten

14. Eftersom Kommissionen, uden at nedlægge en formel afvisningspåstand, har stillet sig meget tvivlende med hensyn til, om sagen kan antages til realitetsbehandling, lader jeg dette være udgangspunkt for min undersøgelse af sagen. Jeg kan allerede gøre opmærksom på, at jeg ikke finder sagsøgtes argumentation overbevisende.

Jeg erindrer indledningsvis om, at Retten, i sagen SIDE mod Kommissionen, selv om den konstaterede, at Kommissionen havde tilsidesat forpligtelsen til at indlede den kontradiktoriske procedure i henhold til traktatens artikel 93, stk. 2, begrænsede annullationen af beslutningen af 1993 til den del af foranstaltningen, der vedrørte den omtvistede støtte (jf. fodnote 1). Det forekommer derfor ikke korrekt at hævde, som Kommissionen, at den i beslutningen af 1993 indeholdte kvalificering af den omtvistede foranstaltning som »statsstøtte«, der blev indført uden forudgående anmeldelse, og derfor var »ulovlig«, nu har fået retskraft. Det kan således ikke udelukkes, at den formelle kontradiktoriske procedure, Kommissionen skulle indlede til opfyldelse af Rettens dom af 18. september 1995, og som den netop indledte den 30. juli 1996, kunne føre til et andet resultat, og at støtten til CELF endog kunne erklæres for ikke at udgøre statsstøtte i traktatens forstand. Bortset fra, at Kommissionen skulle give de interesserede parter adgang til at deltage i den uddybende undersøgelsesprocedure, var den nemlig ikke bundet af Rettens dom, idet den bevarede sine skønsmæssige beføjelser, for så vidt angik den materielle bedømmelse af foranstaltningen. Efter udløbet af fristen for at gøre indsigelse mod Rettens dom finder princippet om res judicata nemlig anvendelse på de *andre* konstateringer i beslutningen af 1993 — som vedrører Den Franske Republiks andre foranstaltninger til fordel for CELF end den pågældende kompensationsstøtte [13] — for hvilke Retten forkastede SIDE's anbringender til støtte

12 — Jf., mutatis mutandis, dom af 17.9.1992, sag T-138/89, NBV og NVB mod Kommissionen, Sml. II, s. 2181, præmis 31, hvorefter de opfattelser, som Kommissionen har fremført i begrundelsen til en retsakt, som indeholder et klagepunkt mod sagsøgeren, kun kan gøres til genstand for et annullationssøgsmål, såfremt de som begrundelse er *nødvendige* til støtte for retsaktens konklusion.

13 — Beslutningen fra 1993 vedrørte foruden den omtvistede støtte tre støtteordninger, der administreres af CELF på den franske stats vegne, nemlig i) støtte til luftfragt eller forsendelse med luftpost til oversøiske departementer og territorier eller det fjerne udland, ii) programmet »Page à page«, der gør det muligt at tilbyde læsere i Central- og Østeuropa værker på fransk til halv pris, iii) programmet »Plus«, der skal skaffe studerende på grunduddannelsen ved universiteter i Afrika syd for Sahara universitetslærebøger til halv pris.

for påstanden om annullation (jf. fodnote 1). Det er således efter min opfattelse udelukket at betragte den omtvistede beslutning som en retsakt, der ikke kan anfægtes, idet den blot bekræfter de endelige konstateringer, der er indeholdt i beslutningen af 1993.

15. Kommissionen har endvidere gjort gældende, at det ikke klart fremgår af søgsmålet, hvilke elementer i beslutningens dispositive del der anfægtes af den franske regering. Den anfægtede retsakts dispositive del indeholder således ingen oplysninger angående den manglende anvendelighed af traktatens artikel 90, stk. 2, som derimod er genstand for hele afsnit XII i begrundelsen for beslutningen (jf. punkt 4). Jeg kan dog ikke af den grund tilslutte mig Kommissionens synspunkt. Ifølge Domstolens faste praksis kan en retsakts konklusion ikke udskilles fra dens betragtninger, hvorfor den om nødvendigt må fortolkes under hensyntagen til de betragtninger, som har ført til dens vedtagelse [14]. Selv om beslutningens dispositive del ikke udtrykkeligt vedrører det argument, som Den Franske Republik fremførte under den administrative procedure, der blev indledt den 30. juli 1996, og hvorefter kompensationsstøtten til CELF i medfør af undtagelsesbestemmelsen i traktatens artikel 90, stk. 2, ikke kunne betragtes som statsstøtte, indebærer den konklusion, der er indeholdt i den dispositive del (støtteforanstaltningens forenelighed med fællesmarkedet), når henses til beslutningens begrundelse, nødvendigvis, at Kommissionen har ønsket at afvise de franske myndigheders ovennævnte argumenter [15]. Den franske regering anfægter med andre ord ikke kun visse betragtninger i beslutningens begrundelse, der anses for bebyrdende, men anfægter også beslutningens konklusion netop for det, som den *ikke* indeholder [16]. Det synspunkt, som Kommissionen her forfægter, ville i øvrigt gøre det muligt for Kommissionen (og enhver anden institution) at unddrage de endelige konstateringer i dens retsakter, fra EF-Domstolens legalitetskontrol ved kun at lade disse konstateringer optræde i retsaktens begrundelse. Formålet med det principale anbringende er således at opnå en annullation af beslutningens

14 — Jf. bl.a. dom af 26.4.1988, forenede sager 97/86, 99/86, 193/86 og 215/86, Asteris m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 2181, præmis 27, og af 15.5.1997, sag C-355/95 P, TWD mod Kommissionen, Sml. I, s. 2549, præmis 21.

15 — Jf., mutatis mutandis, dommen i sagen SCK og FNK mod Kommissionen, nævnt i fodnote 11, præmis 104. Retten forkastede i denne sag sagsøgernes principale påstand i sag T-18/96 om annullation af den anfægtede beslutning om en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 85 (nu artikel 81 EF) i det omfang, den i den dispositive del fastslog, at artikel 85, stk. 1, fandt anvendelse på den anfægtede praksis og pålagde sagsøgerne en bøde, men tog ikke stilling til de begæringer om fritagelse, som sagsøgerne havde indgivet i henhold til traktatens artikel 85, stk. 3. Retten bemærkede hertil, at det fremgik af den udførlige begrundelse til den anfægtede beslutning, at Kommissionen havde undersøgt, om artikel 85, stk. 1, kunne erklæres uanvendelig på den omhandlede praksis i henhold til artikel 85, stk. 3. Retten fastslog således, at selv om der ikke i beslutningens dispositive del udtrykkeligt blev taget stilling til sagsøgernes begæringer om en fritagelse, indebærer det forhold, at det i den dispositive del fastslås, at traktatens bestemmelser er overtrådt, og at overtrædelserne skal bringes til ophør, når henses til betragtningerne til beslutningen, nødvendigvis, at begæringerne forkastes.

16 — I den henseende er det tilstrækkeligt at sammenligne med meddelelsen om den førnævnte beslutning af 8.2.1995 om statsstøtte til det franske postvæsens konkurrencebaserede aktiviteter (jf. fodnote 4), hvori det — selv om beslutningen var vedtaget i form af en skrivelse til den franske regering uden at være formelt opdelt i en begrundelse og en konklusion — klart bestemtes, at »Kommissionen har besluttet ikke at anse de omhandlede bestemmelser for statsstøtte efter EF-traktatens artikel 90, stk. 1«.

dispositive del. Beslutningens dispositive del kan udløse det af Den Franske Republik anførte tab — i det mindste ifølge bestemmelserne i traktatens artikel 90, stk. 2, sammenholdt med artikel 93, stk. 3, som det påpeges i stævningen — for så vidt som det heri erklæres, at den omtvistede støtte er blevet udbetalt under tilsidesættelse af en standstill-forpligtelse, som ifølge de franske myndigheder ikke finder anvendelse i den foreliggende sag netop som følge af artikel 90, stk. 2. Eftersom sagen bør antages til realitetsbehandling, skal det undersøges, om sagsøgerens principale anbringende kan tages til følge.

Realiteten: Tilsidesættelse af bestemmelserne i traktatens artikel 90, stk. 2, sammenholdt med artikel 92

16. Den Franske Republik har i det væsentlige gjort gældende, at anvendelsen af fællesskabsbestemmelserne om statsstøtte — særligt traktatens artikel 93, stk. 3, sidste punktum — i modsætning til det af Kommissionen anførte i den foreliggende sag udgør en hindring for udførelsen af den særlige opgave, som CELF har fået overdraget (jf. punkt 10). For at den virksomhed, der har fået i opdrag at effektuere små ordrer på franskprogede bøger, reelt skal kunne opfylde de forpligtelser, der er pålagt den, under økonomisk afbalancerede vilkår, skulle de offentlige myndigheders udbetaling af støtte fortsætte uden afbrydelse under den kontradiktoriske procedure, som varede i over 22 måneder. Sagsøgeren har til støtte for sit principale anbringende påberåbt sig Rettens dom i sagen Poste française [17], hvori det blev fastslået, at virkningen af konkurrencereglerne i de tilfælde, hvor artikel 90, stk. 2, kan finde anvendelse på en foranstaltning, der principielt er omfattet af fællesskabsbestemmelserne om kontrol med statsstøtte, »i så fald kan begrænses ..., således at der kan træffes beslutning om, at *et forbud mod at gennemføre en ny støtte* ... ikke skal finde anvendelse« (præmis 172, min fremhævelse).

17. Kommissionen har anført, at Retten i sagen Poste française fastslog et helt andet princip end det, Den Franske Republik har

17 — Jf. dom af 27.2.1997, sag T-106/95, FFSA m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 229, præmis 172, ifølge hvilken det følger af traktatens artikel 90, stk. 2, herunder »navnlig af ordene 'i det omfang, *anvendelsen* af disse bestemmelser [her traktatens artikel 92] ikke... hindrer opfyldelsen af de særlige opgaver', at i tilfælde, hvor artikel 90, stk. 2, kan finde anvendelse, kan en statslig foranstaltning, der er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 92, stk. 1, alligevel anses for forenelig med fællesmarkedet... *Selv om der fortsat er tale om en statsstøtte i henhold til sidstnævnte bestemmelse*, kan virkningen af konkurrencereglerne i så fald begrænses..., således at der kan træffes beslutning om, at et forbud mod at gennemføre en ny støtte, som følger af artikel 92, sammenholdt med artikel 93, stk. 2 og 3, ikke skal finde anvendelse« (min fremhævelse, henvisninger udeladt). Nærmere bestemt har Retten fastslået, at »[statsstøtte] i medfør af traktatens artikel 90, stk. 2, kan undtages fra forbuddet i traktatens artikel 92, forudsat at støtten alene har til formål at kompensere for de meromkostninger, der er forbundet med udførelsen af de særlige opgaver, som påhviler den pågældende virksomhed, der har fået overdraget at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, og at støtten må anses for nødvendig for, at virksomheden kan opfylde sine offentligretlige forpligtelser på rimelige vilkår« (præmis 178). Jf. tillige kendelse af 25.3.1998, sag C-174/97 P, FFSA m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 1303, præmis 34.

påberåbt sig. At sige, at traktatens artikel 90, stk. 2, giver mulighed for at undtage støtte, der har til formål at kompensere for meromkostninger i forbindelse med udførelsen af en offentlig serviceopgave, fra det materielle forbud i traktatens artikel 92 [18], er nemlig én ting. Det er imidlertid en anden sag at hævde, som den franske regering, at man under henvisning til undtagelsesbestemmelsen i artikel 90, stk. 2, kan udelukke anvendelsen af en procedureregel, nemlig standstill-forpligtelsen, som er indført i traktaten for at forhindre gennemførelsen af støtteordninger, der er uforenelige med fællesmarkedet.

18. Ifølge Kommissionen er det klart, at Den Franske Republiks anbringende ikke kan tiltrædes. Dette følger af Domstolens praksis, hvorefter »artikel 93, stk. 3, sidste punktum, udgør en beskyttelse af den kontrolmekanisme, der er indført ved denne artikel, og som er vigtig til sikring af fællesmarkedets funktion. Heraf følger ..., at selv om en medlemsstat anser støtteforanstaltningen for forenelig med fællesmarkedet..., kan dette ikke berettige den til at tilsidesætte de klare bestemmelser i artikel 93« [19]. Den franske regerings sondring mellem forpligtelsen til forudgående anmeldelse af den planlagte foranstaltning og standstill-forpligtelsen (jf. punkt 10) er således ifølge Kommissionen fuldstændig vilkårlig. Endvidere gælder forpligtelsen til forudgående anmeldelse af en ny støtte ifølge sagsøgeren også i tilfælde, hvor modtagervirksomheden er omfattet af undtagelsen i traktatens artikel 90, stk. 2. I den foreliggende sag kan en sådan sondring derfor ikke bevirke, at det kan udelukkes, at Den Franske Republik har tilsidesat fællesskabsretten ved at undlade at anmelde den omtvistede foranstaltning (jf. punkt 1). Kommissionen har tilføjet, at selv om Den Franske Republiks argumenter tenderer mod at begrænse den påståede uanvendelighed af standstill-forpligtelsen til visse særlige situationer, hvor udførelsen af en opgave af almindelig økonomisk interesse under vilkår, der er karakteriseret ved kontinuitet og tilpasningsevne, ellers ville blive bragt i fare, har sagsøgeren hverken angivet, hvilken myndighed der skulle være kompetent til at foretage denne vurdering eller det nøjagtige tidspunkt, hvor en sådan beslutning skulle træffes.

19. Det er Kommissionens argumenter, der overbeviser mig. Jeg deler navnlig Kommissionens opfattelse om, at en medlemsstat under ingen omstændigheder med rette kan påberåbe sig artikel 90, stk. 2, i for-

18 — Jf. fodnote 17. Der er som bekendt tale om et »principielt [forbud, der], hverken er absolut eller ubetinget, da navnlig artikel 92, stk. 3, tillægger Kommissionen et vidt skøn ved afgørelsen af, om en støtte kan tillades ved undtagelser fra det almindelige forbud i stk. 1« (jf. bl.a. dom af 11.7.1996, sag C-39/94, SFEI m.fl., Sml. I, s. 3547, præmis 36).

19 — Jf. kendelse af 21.5.1977, forenede sager 31/77 R og 53/77 R, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige, Sml. s. 921, præmis 17 og 18, og kendelsen i sagen Kommissionen mod Frankrig, nævnt i fodnote 10, præmis 12.

bindelse med en ikke-anmeldt støtte — selv om denne i sidste instans er blevet erklæret forenelig med fællesmarkedet — med henblik på at det retsstridige forhold, der karakteriserer iværksættelsen af foranstaltningen og de virkninger, der er direkte forbundet med tilsidesættelsen af traktatens artikel 93, stk. 3, i de nationale retsordener til ophør. Det er overflødigt at nævne, at ingen støtte kan anses for forskriftsmæssigt indført, hvis den ikke har været genstand for en forudgående undersøgelse i henhold til artikel 93, som er undergivet Kommissionens eksklusive kompetence. Manglende underretning om en påtænkt støtte indebærer i sagens natur uundgåeligt en risiko for, at der iværksættes en foranstaltning, der kan fordreje konkurrencen på fællesmarkedet. En medlemsstat, som forsætligt bringer sig i en sådan ulovlig situation, kan derfor ikke omfattes af en undtagelse fra de almindelige procedureregler. Det her formulerede princip er i øvrigt det samme, som lå til grund for retspraksis i Lorenzdommen (jf. fodnote 10 og den dertil knyttede del af teksten). Ifølge Domstolens praksis har en medlemsstat, som planlægger en støtteforanstaltning, en beskyttelsesværdig og legitim interesse i hurtigt at blive underrettet om sin retsstilling. En sådan beskyttelse kan imidlertid ikke påberåbes af den berørte medlemsstat, såfremt den har iværksat støtteforanstaltninger uden forinden at have underrettet Kommissionen herom [20]. Jeg er derfor af den opfattelse, at når en medlemsstat, som i det foreliggende tilfælde, udbetaler støtte uden forudgående anmeldelse, kan den ikke påberåbe sig de i traktaten fastsatte midler til retsbeskyttelse til støtte for, at udførelsen af en offentlig serviceopgave, der er overdraget modtagervirksomheden, er blevet påvirket af forpligtelsen til at udsætte iværksættelsen af foranstaltningen i det tidsrum, der er nødvendigt for at gennemføre den undersøgelsesprocedure, Kommissionen alligevel har indledt. Dette anbringende må derfor forkastes. Jeg afstår fra at tage stilling til Den Franske Republiks to subsidiære anbringender, der, som Kommissionen med rette har bemærket, vedrører vurderinger, som ikke har nogen indflydelse på det centrale spørgsmål om begrundelsen for den anfægtede retsakt, og som kun er medtaget heri for fuldstændighedens skyld (jf. punkt 11, 12 og 13). Dersom disse anbringender blev taget til følge, kunne det under ingen omstændigheder medføre annullation af den del af beslutningen, som anfægtes af sagsøgeren.

20. For fuldstændighedens skyld vil jeg i det følgende undersøge, hvorvidt bestemmelserne i traktatens artikel 90, stk. 2, sammenholdt med artikel 92 (eller rettere sagt artikel 93, stk. 3, sidste punktum), ifølge de franske myndigheders fortolkning af dem i den foreliggende sag, kunne have fundet anvendelse, såfremt den omtvistede støtte havde været behørigt anmeldt til Kommissionen. Er Kommissionen i så fald efter afslutningen af den kontradiktoriske procedure tvunget til at efterprøve [21], om

20 — Jf. SFEI m.fl.-dommen, nævnt i fodnote 18, præmis 48. Ifølge Domstolen kan medlemsstaten, hvis den er i tvivl om, hvorvidt de planlagte foranstaltninger er statsstøtte, sikre sine interesser ved at anmelde den planlagte støtte til Kommissionen, hvorved Kommissionen er tvunget til at træffe beslutningen inden for to måneder.

21 — Det er klart, at bevisbyrden påhviler den person, der påberåber sig den omhandlede undtagelse, det vil i den foreliggende sag sige Den Franske Republik (jf. dom af 23.10.1997, sag C-157/94, Kommissionen mod Nederlandene, Sml. I, s. 5699, præmis 51).

de i artikel 90, stk. 2, foreskrevne betingelser er opfyldt, selv om der er truffet en endelig beslutning om foranstaltningens forenelighed? Kan Kommissionen navnlig — for at gøre det muligt for modtagervirksomheden under økonomisk acceptable vilkår [22] at opfylde sine særlige forpligtelser til at udføre en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse — beslutte, at det er nødvendigt *med tilbagevirkende kraft* at fravige standstill-forpligtelsen under forløbet af undersøgelsesproceduren?

21. For så vidt som ordlyden af det relevante udsnit af dommen i sagen Poste française, i det mindste umiddelbart, ses at støtte den franske regerings fortolkning heraf i den foreliggende tvist (jf. punkt 16), må det efter min mening udelukkes, at forpligtelsen til at udsætte udbetalingen af støtten under Kommissionens undersøgelsesprocedure kan erklæres uanvendelig, fordi den anses for at kunne udgøre en hindring for udførelsen af den opgave af almindelig økonomisk interesse, som modtagervirksomheden teoretisk set har fået i opdrag. Der er følgende grunde hertil.

22. Det skal påpeges, at den løsning, som jeg er tilbøjelig til at foreslå, ikke følger af det forhold, at den traktatbestemmelse, der påstås at være uanvendelig, er en procedureregel og ikke en materiel regel, hvilket sædvanligvis er tilfældet, når undtagelsen i artikel 90, stk. 2, påberåbes i forbindelse med de konkurrenceregler, der gælder for virksomhederne (traktatens artikel 85 og 86). Min opfattelse bygger derimod på, at den kontrolordning vedrørende påtænkte nye støtteforanstaltninger, der er indført med traktatens artikel 93, har en forebyggende karakter. Ligesom for de bestemmelser, som er indført af fællesskabslovgiver vedrørende undersøgelse af fusioner med en betydelig virkning i flere medlemsstater [23], tilsigter den forudgående kontrol, som traktaten har pålagt Kommissionen, at forhindre, at konkurrencereglerne i det indre marked via »fait accompli«-teknikken udsættes for ulovlige fordrejninger, som efterfølgende kan vise sig yderst vanskelige, eller endda umulige at fjerne med henblik på at genoprette den tidligere situation — uanset om det drejer sig om at »udrede« (»unscrambling«) de fusionerede virksomheders formueaktiver eller at

22 — Jf., mutatis mutandis, dom af 19.5.1993, sag C-320/92, Corbeau, Sml. I, s. 2533, præmis 16. Det er derimod ikke en forudsætning for, at betingelserne for, at undtagelsen finder anvendelse, at den pågældende virksomheds overlevelsesmuligheder, dvs. den finansielle ligevægt eller den økonomiske rentabilitet, er direkte truet.

23 — Jf. Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 af 21.12.1989 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser (EFT L 395, s. 1; teksten er offentliggjort i en berigtiget udgave i EFT 1990 L 257, s. 13), som ændret ved Rådets forordning (EF) nr. 1310/97 af 30.6.1997 (EFT L 180, s. 1). I henhold til artikel 7, stk. 4, i den nævnte forordning kan Kommissionen til enhver tid efter begrundet anmodning give dispensation fra forpligtelsen til at udsætte gennemførelsen af en fusion — som ellers ikke må gennemføres, hverken før den er blevet anmeldt, eller før den er blevet erklæret forenelig med fællesmarkedet — idet der eventuelt kan knyttes betingelser og påbud til dispensationen med henblik på at sikre grundlaget for en effektiv konkurrence. Kommissionens beslutning om en sådan anmodning træffes bl.a. under hensyn til, hvilke virkninger en suspension vil få for en eller flere af de deltagende virksomheder eller tredjemand, og hvilken trussel fusionen udgør for konkurrencen. Derimod kan der ikke i henhold til artikel 3 i forordning nr. 659/1999 (jf. fodnote 11) gives dispensation fra bestemmelsen om udsættelse af gennemførelsen af anmeldelsespligtig støtte.

inddrive de midler, der er udbetalt til modtagervirksomheden som støtte [24].

23. Som bekendt indebærer muligheden for at påberåbe sig undtagelsen i traktatens artikel 90, stk. 2, i forbindelse med Kommissionens efterfølgende kontrol af adfærd, der er omhandlet i artikel 85 (konkurrencebegrænsende aftaler) og i artikel 86 (misbrug af dominerende stilling) ingen risiko for, at fællesskabssystemet mister sin praktiske virkning. Hvis Kommissionen beslutter, at betingelserne for anvendelse af artikel 90, stk. 2, er opfyldt, omfattes den ansvarlige virksomhed — idet den ellers ville have taget en beslutning om, at der forelå en overtrædelse sammen med et påbud om straks at bringe den forbudte adfærd til ophør og eventuelt en bøde for tidligere tilsidesættelser — af den pågældende undtagelses »skjold«.

24. Helt anderledes forholder det sig, når undtagelsen i traktatens artikel 90, stk. 2, påberåbes af en støtteudbetalende medlemsstat med henblik på at frigøre sig fra standstill-forpligtelsen. Her er der to muligheder. Enten kan Kommissionens beslutning om undtagelsens anvendelighed først træffes i forbindelse med den endelige beslutning om foranstaltningens foreneli ghed med fællesmarkedet, og i så fald vil — når henses til de argumenter, Den Franske Republik har fremført i forbindelse med behandlingen af nærværende sag (jf. punkt 10) — et sådant resultat være uden praktisk betydning, fordi det kommer for sent og under alle omstændigheder er uforeneligt med de egenskaber, som kendetegner foranstaltninger som den omtvistede støtte, der har til formål at sikre udførelsen af en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse under vilkår, der er karakteriseret ved kontinuitet og tilpasningsevne. Eller også kan Kommissionens beslutning begrænses til efterfølgende at formalisere den tilsidesættelse af standstill-forpligtelsen, som medlemsstaten allerede har gjort sig skyld i. Det ville i realiteten være det samme som at give den medlemsstat, som ønsker at udbetale en støtte, der falder ind under anvendelsesområdet for artikel 90, stk. 2, beføjelse til frit at vurdere og træffe beslutning om, hvorvidt iværksættelsen skal udsættes eller ej, indtil resultatet af undersøgelsesproceduren foreligger. Af Domstolens praksis fremgår det imidlertid, at »en medlemsstat ... ikke frit kan bestemme, hvorledes traktatens artikel 90, stk. 2, skal anvendes. I henhold til artikel 90, stk. 3, har Kommissionen nemlig på dette område tilsynsret under Domstolens kontrol« [25]. Der er ikke grundlag for at antage, at der skulle gælde et andet princip i forbindelse med kontrol af statsstøtte.

24 — Jf. forslag til afgørelse fra generaladvokat Reischl i Lorenz-sagen (nævnt i fodnote 10) fremsat den 7.11.1973, Sml. s. 1485, særligt s. 1488.

25 — Jf. dom af 30.3.1985, sag 41/83, Italien mod Kommissionen, Sml. s. 873, præmis 30. Denne fremgangsmåde tilsigter at forlige medlemsstaternes interesse i at anvende visse, navnlig offentlige virksomheder, som økonomiske eller skattepolitiske instrumenter, med Fællesskabets interesse i, at konkurrencereglerne overholdes, og at fællesmarkedets enhed bevares (jf. dom af 19.3.1991, sag C-202/88, Frankrig mod Kommissionen, Sml. I, s. 1223, præmis 12).

IV — Forslag til afgørelse

25. På baggrund af det ovenfor anførte foreslår jeg Domstolen at

— frifinde Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

— tilpligte Den Franske Republik at betale sagens omkostninger.